Рік II. ч. 262. (417) Неділя, 23. листопада 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 258-49
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration: Reichsstrasse 34.
Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . . 5 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Ростів зайнятий

ГОЛОВНА КВАТИРА ВОЖДА, 22. 11 — Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає:

Як уже подано в надзвичайному звідомленні, швидкі частини армії та збройні відділи С. С. під командою ген.-полковника фон Кляйста, зайняли після нагальних боїв місто Ростів над долішнім бігом Дону. Тим самим попав у наші руки важний торговельний і комунікаційний центр, який має для дальшого ведення війни важливе значіння. В боєвих діях, що довели до цього осягу, окрему участь узяло летунство під командою генерала летунства Ріттер фон Грейма. Також на інших відтинках східнього фронту через офензивні дії зискано на терені. Декілька спроб ворога вломатися поважнішими силами, з допомогою повзів і стрімголовних літаків, із Петербурга заломилися. Знищено 15 ворожих повзів.

Боєві літаки скинули за дня цільні бомби на залізничі обекти на північ від Нюкестль в Англії. Минулої ночі бомбардовано летовище на південно-західньому побережжі Англії.

У північній Африці німецько-італійські війська ведуть від 19. листопада ц. р. важкі бої на широкому фронті зі сильними англійськими панцирними частинами. Бій триває.

На східньому фронті поляг у бою 20. листопада ц. р. один із корпусних командантів армії, ген. піхоти фон Брізен.

—о—

Гостра критика уряду за допомогу СССР

НЮ-ЙОРК. — Один із церковних достойників у північній Америці заявив підчас проповіді, що він затривожений політичним положенням. Злучені Держави не повинні помагати Совітам, доки ця держава не дасть своїм громадянам свободи віри. Тому було би зовсім оправдане, коли б большевиків не допущено до співучасти в мировій конференції.

—о—

Дальша провокація на Далекому Сході

ТОКІО. — „Висилка канадійських військ до Гон-Кон є дальшою провокацією на Далекому Сході", стверджує „Джепен Таймс енд Едвертайзер".

Цей англійський жест, так остерігає часопис, ледве чи зможе причинитися до замирення на Пацифіку. Прибуттям дальших баталіонів не вирішиться оборони ізольованого Гон-Кон.

На всілякий випадок, так зазначує часопис при кінці, цілковитий відворот військ з цієї смуги бувби кращим засобом втримати мир.

—о—

Вейвил про приготовання на Далекому Сході

ШАНГАЙ. — „Ціллю спільної англійсько-американської акції на Далекому Сході мусить бути те, щоб скористати на часі" — заявив ген. Вейвил, головний командант англійських військ в Індії з нагоди одних відвідин у Канкуні.

Англія і Америка, так сказав Вейвил, як повідомляють із Банкоки, потребували багато часу на влаштування летовищ в Бірмі і на Борнео, як також для висилки військових підсилень.

Брак тонажу утруднює дуже висилку військ. Також для розбудови воєнного промислу в Австралії дається дуже відемно відчувати велике зменшення вантажних кораблів.

Заява японського міністра закордонних справ

ТОКІО. — Японський міністер закордонних справ Того заявив, що основою для переговорів Курузу у Вошингтоні є три програмові домагання, що їх висловив японський премієр у своїй промові в парляменті. На питання колишнього посла Ядана Накаїма на бюджетовій комісії парляменту, чи посол Курузу взяв зі собою до Вошингтону цю 3-точкову програму, міністер Того відповів: „Курузу післали так швидко до Злучених Держав для підтримки посла Номури, щоб прискорити переговори. Японський уряд рішився на переговори, заки ще вислав Курузу. Від перших днів ц. м. переговори є в ході й відповідно до того не висилали ми Курузу з якимись інструкціями. Загально кажучи, предметом переговорів є три точки, що їх згадав премієр Тойо в своїй останній заяві. Ці три точки премієра Тойо — це: 1. Вилучити спробу третього чинника перешкодити Японії у її програмі полагоди конфлікту з Китаєм. 2. Ліквідація ворожих акцій, як ось протияпонська господарська блокада та відновлення нормальних міжнародних господарських взаємин. 3. Перешкодити поширенню европейської війни на Далекий Схід.

Японців з гол. Індії візвано від'їхати

Японський генеральний консулят у Батавії візвав осілих в Голяндській Індії японців вертатися до Японії кораблем „Фузі Мару", який відійде під кінець листопада, бо це остання більша нагода виїзду. Менші японські крамниці у Батавії почали здебільшого ліквідуватися. На деякий час хоче ще залишитися тільки невелика група японських торговців, яка думає почекати на дальший розвиток подій.

Справа престіжу

Майже по всіх більших і менших містах звільненої України появилися українські органи преси — тижневі, щоденні і т. п. Населення України, що понад двадцять років було відрізане від світа, перед очима якого перекочуються надзвичайні події і відбуваються величезні зміни, тепер спонтанно накидується на часописи, внаслідок чого наклади української преси під цю пору незвичайно високі. І так, київське „Українське Слово" має 50.000 накладу, „Волинь" у Рівному — 25.000, „Український Голос" в Луцьку — 15.000, „Єлисаветградські Вісті" — 30.000, далі йде Умань, Винниця, Бердичів, Житомир ітд., а при тому всі ці часописи можуть мати ще більший наклад. А проте внутрішній якості сучасної української преси далеко до її зовнішніх осягів. Поза вістками з воєнних боєвищ ці наші часописи щодо самого змісту надто бідні й сірі. Наслідком цього мусить зменшитися не лише зацікавлення українською пресою, але й значіння українства, як важного чинника взагалі.

Обвинувачувати організаторів чи редакторів за цей стан преси на звільнених землях годі, бо не можна вимагати, щоб у теперішніх умовинах, підчас війни новонароджена преса в Україні була відразу всебічно досконала. Навпаки, піонерам і організаторам треба справді бути вдячним за їхні труди та загалом за те, що населення України дістало до рук рідний часопис.

Але обовязок охоронити престіж української преси падає нині на кого іншого: падає на українських журналістів, письменників, науковців та фахівців у різних ділянках життя. Правда, чуємо, з України радісні вістки, що й там є дещо тієї інтелігенції, а фахівців навіть багацько і ми не сумніваємося в тому, що вони візьмуть також участь в організації рідної преси, щоб ця преса, цей вияв мозку й душі народу, представлялася так, як того вимагає гідність народу. Але всі ми розуміємо психологію переходового моменту: не можемо вимагати, щоб ця інтелігенція, яка що йно вискочила з пекла терору, нищена й зденервована безприкладним режимом, спокійно взялася за перо, ще навіть не розглянувшись у новому положенні.

Отож ясно, що цей обовязок мусить падати на людей, які могли б його виконати, на людей, що жили вільним життям тут в Европі, передусім на наших письменників, журналістів і науковців. Вони мусять усвідомити собі вагу цього моменту — навіть більше ніж історичного, — як привикли ми називати. Бо нова Україна, в нових умовинах формує своє життя, а тому кожному ясно, що всі передові сили нації повинні посвятити тепер усі свої зусилля і творчу натугу для справи. Берлін, Відень, Прага, Краків, Варшава, Париж і т. д., диспонують такими визначними працівниками пера чи науковцями. Порозумівшись зі собою вони повинні без зайвих „ускладнень" розподілити ролі: хто й що продукує для часописів.

Ясно, що всього цього актуального — термінового і місцевого матеріялу — не тре-

ба брати на увагу, це формується на місці, а йде про наукові й науково-популярні статті й розвідки, твори гарного письменства, мемуаристику, літературну критику, переклади з чужих мов тощо. Ще важніші, а то й пекучіші теми мимохіть насуваються на думку, коли читається тамошню пресу, а саме: з історії та загалом такі, що мали би звязок із вичищенням із решти цього большевицького намулу. За цих двадцятькілька років большевики набили, зокрема молоді, голови марксизмом, сталінськими „ґеніяльностями", оплюгавлюючи визвольні змагання української нації та найсвітліші сторінки її історії. Для цих тем у кожному числі кожного часопису на звільнених землях України слід би присвячувати окремі сторінки, де висловлювано б всю цю правду та опрокидувано б усю цю большевицьку погань — брехню. Нехай би люди вчилися рідної історії, пізнавали її велич, при тому довідалися все це, чого не знали про большевицький „рай", цю найбільшу облуду-брехню і тих катів, які панували. Треба починати від „а" і „б", як у новій школі, по новому.

При тому для совітської України — цілий інший світ — терра інкоґніта. Хто-ж про нього краще може оповісти, як не свій чоловік, що усе бачив і пізнав. Тут цілий величезний світ европейської культури, літератури, мистецтва, економічного життя, соціяльних відносин, сучасних політичних напрямів і т. д. А це все теми та безліч цікавого для наших журналістів та науковців матеріялу для опрацювання. *Як би воно* піднесло рівень української преси, зробило б її цікавішою і поважнішою як вона там тепер є зі своєю принагідною тематикою та шаблоновістю.

Тож не забуваймо про допомогу працівників пера і тих, які мають або можуть мати змогу прислужитись для загальної справи. Бо це справа і *нашого престіжу!* Вкінці не забуваймо, що нині Україною, — це **значить передусім її пресою!** — починає широко цікавитися також і світ.

Віктор Приходько.

Українські поети під совітським режімом

Не тільки літератора, а й кожного читача взагалі, цікавить проблема світогляду українських поетів підсоветської доби. Ось на нашому столі більш, як 50 поетичних збірок, наших „тогобічних" поетів, виданих за останні часи, 1939—41 р. Збір цей далеко не повний, але він вистачає на те, щоб зробити деякі цікаві спостереження і завваги. А втім — справа це дуже невдячна. Відомо, що единою дозволеною темою було славословіє владі, яке прикривалося фіговими листками, в роді „показу нового соціялістичного героя", тощо. Це — обовязковий штамп, без якого немає ніодної збірки, бо вірші про Сталіна, маршалів, мавзолей Леніна, папанінців, колхози і „отчизну" — тема, на яку кожен поет мусів відгукнутися, без чого не побачив би ніколи своєї збірки в друку. Цей штамп доведений деякими поетами до фінезії, на все потрапили вони написати. Але про якусь тривалу літературну вартість тих писань майже не приходиться говорити; поезія — це завсіди велика органічна єдність із буттям нації — де цей звязок розірваний, там кінчиться й поезія.

Теми наших колишніх підсоветських письменників були крайно обмежені. Окрім згаданого урядового штампу, можна було писати тільки пасивно-споглядальні описи природи, обовязково закінчувані при кінці якоюсь політичною поантою на тему щасливого й радісного життя... Далі приходили деякі любовні мотиви — і це майже все. В нічому не можна було сумніватися, з нічого не можна було бути незадоволеним, навіть із чисто особистих обставин. Тому теж тон усіх збірок назверх радісно-оптимістичний, життерадісний, мовляв — краще нема і не буде; але одночасно страшна обмеженість тем мимоволі каже прирівняти наших поетичних совітських пегазів до тих фіякерських шкап, що мають прикриті кляпами очі, щоб не бачили того, чого не треба і повинувалися лиш віжкам візника. Єдина нова і цікава риса тієї поезії, це може нові подорожні мотиви, поетичне відкриття Сходу — Кавказу й Азії; туди поети поверталися охотно, бо писати на ці теми було куди безпечніше, як на українські. Тут слід теж підкреслити значну перекладну працю із східних поетів.

Ми зумисне пропустимо тут поетів першого ряду, вже доволі відомих, таких, як Рильський, Бажан, Сосюра, Тичина, а приглянемось творчості друго- і третьорядних. Треба зразу ж зазначити, що між першою і другою групою існує великий провал. Фактично советський режим не дав виявитись оригінально ніодному молодому поетові. Всіх їх відірвано від грунту, немає в них і звязку із зах.-европейською творчістю (переклади, щонайбільш, із Гайне), хоч їх чисто поетичне знання доволі високе і слідно в ньому намагання триматись поетикальної школи Пушкіна, рідше вже української народньої поезії. Майже немає впливів такого цікавого представника російської нової поезії, як широкореклямований Маяковський.

А взагалі — нічого несподіваного, що інтриґувало б своєю новістю і вдаряло. Не здивує тому може факт, що, коли наші східні поети прибули свого часу до Львова, вони накинулися жадно на західньо-українську поезію, купували за кожну ціну зпід поли збірки тієї поезії та возили їх, п...тайки до Києва.

Наші східні поети широко відгукнулися про Галичину й Буковину. Почерез увесь налет урядового штампу про „звільнення единокровних братів" (це виглядає комічно головно в жидівських поетів), почуваються скрізь теплі і сердечні нотки і передусім Гуцульщина очарувала їх своєю природою і побутом.

Візьмемо в руки кілька збірок і приглянемося їм ближче.

Ось **Петро Дорошко** із своєю збіркою „Рідна сторона" (Київ-Харків 1941). Він полісяк родом:

> Легенький — подих вітру в верховітті
> І яблуня шепоче при вікні.
> Стою і думаю. Нічого в світі
> Таки немаріднішого мені
> За ці дерева, сутінню сповиті,
> За ці поліські обрії лісні,
> За вітер, що приносить ніжну *щирість*,
> За все оце, де народився й виріс.

У збірці є й цикл „Карпатський зошит". Тут дозволяє собі поет на дрібні екскурсії в історичне минуле, як ось у „Пращанні із Львовом":

> І може впав на цей уламок
> Розтрощений ударом спис,
> Як штурмом брав Високий Замок
> Ватаг козацький Кривоніс.

Далі йдуть мотиви з Карпат, про Черемош, Криворівню, опришків Довбуша, флояру:

> Плине флояри вечірній спів,
> Віє дух полонинський...
> Тут каменяр великий жив,
> Тут похожав Коцюбинський.
> О, як мені сині гори збагнуть?
> Їх горду красу чарівну?...
> Тіні забутих предків бредуть
> Крізь темну смерек глушину...

Дві остнні збірки **К. Герасименка** „Дорога" (1939) і „Портрет" (Київ 1941) показують досить цікавого поета:

> До землі припав і знову встану.
> Слухай, земле, синові слова:
> На тобі від спеки безімянна
> Умирає придорож-трава
> Тільки люди піднялися прямо,
> Без журби, без сну, без каяття,
> Тільки тим, хто встав за тебе мамо,
> Справжня спрага — більше, за життя.

У другій збірці цікавий уривок з драми „При битій дорозі", навязаний до Шевченкової Катерини:

> **Мати:**
> Люді добрі
> Де шлях в Московщину?
> **Чумак:**
> Чого ж тобі аж у Москву
> Іти довелося?
> **Мати:**
> Так... *Я чула*, наче в Москві
> Інакше живеться,
> Може там якийсь притулок
> Для мене знайдеться.
> **Чумак:**
> Дурень казав, а ти віриш...
> І в Москві, і в Харкові
> Злидні однакові.
> **Кобзар:**
> Е, небого, я на світі
> Мандрую не мало.
> Чуєш все, над чим страждають,
> Як вмирають люди,
> А, наслухавшись, пізнаєш —
> Що було, то й буде.
> Наче морем — бреду горем,
> І все одні сльози...
> Безталанна, дочко, доля
> При битій дорозі...

На галицькі теми відгукнувся й **Любомир Дмитерко** у „Поезіях" (Київ 1941). У Крпатах шукає він слідів Ів. Франка:

> Син мудрого сільського коваля,
> Він тут ступав, він тут знаходив спокій,
> Бо тут орлів, поетів тут земля,
> На скелі цій, на цій горі високій...
> Виходьте з днів тривоги і журби,
> Звитяжці слова, лицарі народу,
> Принісши втому й виснагу походу,
> Й гарячу кров на стягах боротьби!
> Вас кличе він. Вас кличе Каменяр.

Про Довбуша пише він:

> ...Сірий камінь,
> Що славу Довбуша беріг,
> Він тут стоятиме віками —
> Неначе юности поріг,
> Неначе ствердження любови,
> Бо Довбушева пімста і гнів
> Живе в народу добрім слові,
> І в лихослові ворогів.

Цікавий і талановитий поет **Андрій Малишко.** У збірці „Зореві дні" (Львів 1940), навязуючи до могили Шевченка в Каневі, він пише:

> А степова ясноблакить
> Пливе у даль і пахне мята.
> — Оце могила? — Це, хлоп'ята
> — Він спить отут? — О, ні, не спить, —
>
> Одмовлять старші. В поле, в поле
> Зовуть поетові уста,
> І серце, ввік не прохолоне,
> Великим *гнівом* пророста.

Симпатично звучить у Малишка його звязаність з рідною землею:

> Шумлять листя і стигне зерно,
> Куди не гляну — звідусіль,
> Стопчу доріг колючі терни,
> Відсію заздрости кукіль.
>
> І, якщо пісня вийде в люди,
> То пломінь серця не згашу,
> Схилюсь землі на рідні груди,
> Нової сили попрошу.

Таких українських мотивів багато і їх знайдемо в збірках таких поетів, як Масенко, Шпак, Стельмах, Карський, Усенко, Веретенченко, Воскрекасенко, Муратов, і ін. Але всі їх збірки старанно обчімхані. Ось збірка Мик. Нагнибіди „Дорога на південь". Справжній номен-омен! Редаґував цю збірку А. Розін, прикрасив „художник" Арон Каганер, технічним редактором був Мориц Шаншейн, а коректором якийсь Штепан, певно теж „українець". Збірки інших аж рояться від усяких Йофиних, Бронштейнів, Циплакових, Пуґаченків (!), Калуґіних, Адельгеймів і подібних, що через їх руки переходила творчість наших поетів, заки вона побачила світ. Не від речі тут буде згадати й немалу чисельно творчість жидівських „поетів" в українській мові, ось як Арона Копштайна, А. Кацнельсона, Лейби (поетично Леоніда), Первомайського, М. Зісмана, Д. Гофштейна і ін., що конче були завзялися творити українську літературу. Що їх провідною ідеєю були не інтереси України, а щось інше — зрозуміло. Але цікаво і справді куріозно занотy-

вити факт, що навіть у деяких з них можна було стрінути нотки українського націоналізму (про це оповідали нам ті, що мали нагоду з ними зустрічатися безпосередньо); це могло б бути зайвим доказом того, наскільки українська ідея, хоч і діяла ввесь час у підпіллі, була сильна та як переможно заполонювала вона все культурне життя в Україні.

Нині українське культурне життя звільнене з-під чужої кураторії. Перші, ще несміливі, але яскраві нотки, вже можна спостерегти в тому, що друкують придніпрянські журнали. Немає сумніву, що те все, що було дотепер придушене, висловиться стихійно і яскраво, тим більш, що наші письменники високо опанували своє ремесло, чого не можна заперечити навіть творам, нам ідейно ворожим. Все викривлюване й погинане вернеться без труду і зовсім природно на своє місце і, як ростина, звертатиметься просто і безпосередньо — до сонця.

С. Г.

Після смерти през. д-ра Костя Левицького

(Від нашого кореспондента)

Львів, 18 листопада 1941.

З ОСТАННІХ ДНІВ ЙОГО ЖИТТЯ.

Покійний президент д-р Кость Левицький тримався майже до самого свого перевезення у лікарню дуже добре і ніщо не вказувало на Його близький кінець. Ще у вівторок 5 ц. м. був Він разом із дітьми на виставі „Циганського Барона" у Великому Театрі, а хоч по першому акті почував змучення і хотів іти додому, то на прохання дітей залишився в театрі до самого кінця і прийшов потім з ними пішки до хати. В середу і четвер почувався щораз гірше і прапював уже з найбільшою натугою. В четвер оглянув Його д-р Панчишин і рішив про перевіз до лікарні, що сталось у пятницю. У лікарні виявилося, що необхідна операція. Він не міг рішитися, але передумавши ніч, дав свою згоду на операцію. Оперував д-р Малис у суботу 8 ц. м. По трьох днях прийшли комплікації (серце, легені) і в середу 12 ц. м., в год. 5.50 веч., президента д-ра Костя Левицького нестало між живими.

ДОПОВНЕННЯ ДО ОПИСУ ПОХОРОНІВ.

В доповненні до опису похоронів пок. президента д-ра Костя Левицького подаємо ще, що з найближчої рідні Його взяли в них участь: син з жінкою, обі молодші доньки з чоловіками (найстарша донька, п. Ганкевичева, лежить давно хора), рідний брат (рідна сестра, п. Огоновська, теж не могла наслідком старости прибути) та численна дальша родина. З приводу Його смерти наспіло дуже багато заяв співчуття від українських установ та поодиноких громадян зі Львова і з краю; такі заяви приходять щодня дальше письменно і телеграфічно також з-поза Галичини. Заяви співчуття і жалю по великій страті вписують ще далі численні установи та громадяни (є також не-українці) до жалібної книги, виставленої в бюрі Українського Краєвого Комітету при вул. Парковій (Міцкевича) ч. 10-І.

*

В похоронному поході йшли, як і на похороні бл. п. генерала Тарнавського, довгі-довгі ряди інтелігенції обох полів та дуже довгі кольони селян та робітників. Незвичайно численно була заступлена також молодь і з міста і з села. Словом — у похоронах Покійного взяли численну участь всі верстви українського народу, бо про всіх однаково думав, змагаючись усе життя за краще завтра нації.

*

В похоронному поході несено коло 60 вінків від усіх українських центральних, УЦК в Кракові та численних повітових, районових і сільських (підльвівських) установ. З Бережанщини, яку пок. Президент заступав довгі роки як посол на парляментарній арені у Відні та соймовій арені у Львові, були 3 вінки й окрема делегація. Деякі вінки були без написів, тому ми не могли подати, від яких установ та з яких місцевостей вони були.

*

Як ми вже зазначили в описі похоронів, підчас похоронів співав хор під дирекцією дир. Плешкевича і приграваіо 6 оркестр. Це були: велика оркестра львівської газівні, оркестра т-ва „Зоря" та 4 оркестри з сіл: з Лисиничь, Миклашева, Підберізець і Підбірець. В похоронному поході несено також кілька прикритих чорною крепою прапорів, м. ін. прапор „Просвіти", „Зорі", „Волі" й інших львівських установ. Було теж кілька прапорів з сіл.

ЖАЛІБНІ СХОДИНИ.

Крім жалібного засідання Української Національної Ради, що відбулося при співучасті членів Українського Краєвого Комітету в четвер 13 ц. м. вечером у митрополичій палаті, занотуємо ще такі збірні вияви жалю з приводу великої втрати українського народу:

На першу вістку про смерть, яка застала працівників Ревізійного Союзу Українських Кооператив при відправі колегії ревізорів у четвер 13. ц. м. в год. 9 рано, промовив през. Юліян Павликовський, схарактеризувавши Покійного як зразкового громадянина, будівничого нашого господарського життя і провідника народу. Промову вислухали всі приявні, повставши зі своїх місць.

У пятницю 14 ц. м. в год. 12 вполудне відбулися жалібні сходини представників усіх родів української кооперації у Львові під проводом Ревізійного Союзу Кооператив. Були заступлені всі види кооператив, присутній був теж уповноважений Державної Кооперативної Ради п. Сепп Міллер. Промовляв знову през. Ю. Павликовський, змальовуючи Покійного як піонера економічного відродження українського народу та практичного діяча-кооператора, що до самого кінця свого трудящого життя стояв у проводі багатьох наших економічних установ і вів їх енергійною та вправною рукою.

ВІДГУК У РАДІОВИСИЛЬНІ.

Львівська радіовисильня вшанувала память пок. президента К. Левицького добре обдуманим, ядерним рефератом, що його виголошено у четвер 13 ц. м. вечором. Потім радіовисильня подавала ще короткі вістки у звязку з приготуванням до похоронів (про перевезення тіла до храму св. Юра в суботу пополудні, про панахиду перед перевезенням у домівці Української Національної Ради та про панахиду в церкві св. Юра в суботу вечором).

ЗРАЗКОВИЙ ПОРЯДОК.

На закінчення мусимо ще згадати, що порядок усіх похоронних торжеств, не зважаючи на тисячі учасників та десятки тисяч людей, що творили шпалір обабіч цілої траси похоронного походу, був, як і на похоронах бл. п. ген. Тар-

В. ГІРНИЙ.

В честь божка...

Коли я в попередньому фейлетоні „По той бік Сяну" заторкнув „літературні" теми — то не помину мовчанкою ще одної. Це — супротивне людській натурі, доведене до крайности, до божевілля, несамовите — обожування Сталіна.

Я сказав „доводене до божевілля" — мало цього. Мільйони людей не можуть нараз божеволіти, а одначе — в „умовинах радянської дійсности" — „божеволіли" мільйони людей при одним слові „Сталін". На мітінгах, коли бесідник згадав слово „Сталін" — хочби в найбільш невинним контексті — народ підносився і гукав „Ура!" чи „Слава". Наші люди спершу цього не знали, але згодом їх навчили — і нехайби хтось сидів тоді підчас такого славословія! Його відразу підмітили, записали і бідний чоловік відтоді не спав. Те що було на звичайних сільських мітінгах, було і в місті, на фабриках, на всяких зборах, ба! — на засіданнях Верховної Ради, де сиділи представники, „вибрані" на основі „найдемократичної конституції на світі"... Ось передімною книга протоколів із сесії Верховної Ради СССР, що тривала від 1—7 липня 1940 р. (стенографічний звіт). Про хід „нарад" такої сесії я згадаю при іншій нагоді, тут підмічу ось що: є промови. Промови стереотипні, похвальні в найвищому алилуйному тоні, яких і слід сподіватися. Але ось що: кожня промова кінчиться з правила окликом у честь Сталіна. Нпр.:

(Говорить Кречунеску — від трудящих звільненої Бесарабії): ...Нас 22 роки грабували... ітд. і на кінець: Хай живе вожд народів, наш дорогий товариш Сталін! (Бурхливі, тривалі оплески. Всі встають).

Той сів, говорить Михальчук (Чернівці):

— Товариші депутати Верховної Ради ітд. Від імені всіх трудящих... ми вітаємо... кращого друга і учителя трудящих усього світу, натхненника визволення нашого рідного краю — дорогого Йосифа Віссаріоновича Сталіна! (Тривала овація. Всі встають). Сотні років народ Північної Буковини... ітд. (говорить 5 хвилин — і знову на кінець): — Слава великому вождю трудящих усього світу — нашому рідному батькові товаришу Сталіну! (Тривала овація. Всі встають. Вигуки „ура").

Той сів. Балакає Булганін. Балакає з 20 хвилин і знову кінчить: „Разом з нами ідіть, товариші, навколо... великого визволителя народів — нашого великого Сталіна. (Бурхливі, довго не стихаючі оплески. Всі встають).

І т. д., і т. д. І так кожний бесідник, і так після кожної бесіди. Це було страхіття, яке могло довести до божевілля кожного — менше „демократичного" депутата. І товариш Сталін тому всему прислухувався...

Це приклади з засідань Верховної Ради. Але є ще більше страхіття: ось передомною інша книга — тимразом у люксусовій обгортці, на крейдяному папері, з люксусовими кольоровими ілюстраціями. Книга зветься: Великому Сталіну — народ квітучої України.

Що вам сказати? Ціла велика на 350 стор. книга — це один акафист, пеан, несамовитий „панегір" у честь найбільшого всіх віків, найяснішого зпоміж усіх сонць, наймудрішого зпоміж усіх мудрців, найчарівнішого зпоміж усіх красунів — великого, безсмертного і т. д. найдосконалішого тов. Сталіна.

Шкода займати місця на цитати з цієї книги, а врешті я не зміг би цього зробити, бо тоді треба хіба переписати її цілу. Згадаю тільки, що до половини є там т. зв. фольклор (тобто Сталін у народній творчості — в піснях, приказках, казках і т. д.), а до половини це творчість поетів — більших і менших. Є там і колективна поема „Наш рідний Сталін", яку створили з десяток наших поетів — є й поединчі вірші. Випадково я прочитав рецензію цієї книги (Літературна критика, І. 1940, ст. 102), де й сказано:

„Характерно, що при великому багатстві мистецьких асоціяцій, які виникали у письменників та творців фольклору, головним і багато разів варійованим у книзі образом є образ сонця, світла.

Вожд — сонце, вожд — світлоносець, — цими, найдорожчими для людства словами говорить книга про Сталіна".

Стільки про книгу від народу „квітучої" (!) України. Позатим Сталін є всюди: шкільні підручники починаються від Сталіна, учебник математики — від Сталіна, підручник годування тварин — від Сталіна (Сталін, бачте, сказав, що треба годувати тварини). Сталін це масове божевілля, якого нормальна людина не зрозуміє.

Ця тема — думаю — повинна заохотити до написання поважної студії.

навського, зразковий і його ніщо не заколотило. Це треба завдячувати цілій плеяді впорядчиків в молоді, що під кермою генерального впорядчика інж. А. Палія виконали якнайкраще своє завдання. Всі похоронні торжества від год. 10-ої ранку до год. 3.20 пополудні, коли вони покінчилися зложенням тлінних останків пок. президента поруч домовини ген. Тарнавського та відспіванням гимну „Боже великий", пройшли і гідно і величаво, викликуючи признання у своїх та пошану, а навіть подив у чужих.

Львовянин.

З ГОЛОСІВ ПРЕСИ

Як живе Київ?

Редактор А. І. Кожишек продовжує в **„Моравській Орлиці"** враження зі своєї подорожі по східніх побоєвищах. Про життя в Києві він оповідає ось-що:

„Большевики все забрали, навіть машини з фабрик. Тільки в тих фабриках, що були в руках українців, не було нічого знищено. Українці все зберегли аж до приходу війська і передали фабрики німецькій військовій владі, яка пустила фабрики в рух, передаючи їх робітникам. Через це, деякі менші підприємства вже працюють. Розмірно скоро в місті світило електричне світло.

Гарна вулиця Хрещатик, по вступі німців у Київ була большевиками взірвана проводами з віддалі. В доокличних будинках комуністи порозвішували „Молотові коктейлі" (вибушини, в закритих пляшках, що вибухають тисненням повітря), так що найкраща дільниця міста скоро була вся в полумені. Гасити було вельми тяжко, бо не було води. Щоб обмежити пожежу, вояки працювали кілька днів. Цивільне населення жертвенно допомагало німецьким воякам. В місті залишилося багато мін, що їх большевики поклали з військовим розмислом, але багато більше там, де було в небезпеці тільки цивільне населення. Так нпр. були міни в музею Леніна, а в одній церкві знайшли аж 10.000 кг. вибушин. Спеціяльні відділи працюють тижнями над розшуком мін. Треба великої обережности та уваги, бо в окремих домах покладені міни, а місце так замасковано, що вояки потребують великої винахідчивости, щоб їх знайти.

Всі підприємства, потрібні для виживлення населення, працюють. Більшість продуктів додає містові військо. Населення на селах полишене само собі, але там прохарчування лекше, через те, що врожай не скрізь був знищений і є доволі ярини.

В Києві виходять українські часописи, а для німецького громадянства і війська друкується часопис „Ост-Фронт". Д-р Тенер (редактор) знаменитий журналіст, який цілком добре в Києві влаштувався. Правда, друкарські машини і приладдя були пошкоджені, але три машини скоро направлено. Він у першому поверсі навіть читальню оборудував. Було це єдине приміщення, де людина могла в Києві трохи загрітися.

Спустошений Київ є свідоцтвом червоного варварства і деструктивної большевицької доктрини. В Києві кожний може легко переконатися, до яких фантастичних розмірів дійшла нужда населення, як большевики катували противників своїх варварських засад та на якому терорі спочивало існування жидівсько-большевицької держави, що її єдина гуманність полягала тільки в тому, що винищувала людей, аби вони не мусіли терпіти тих мук, на які були виставлені". **дк.**

Панахида по бл. п. Лесі Петлюрі в Берлині

На другий день по одержанні сумної вістки з Камбо про смерть єдиної доньки Головного Отамана Симона Петлюри, в неділю 16. листопада, відправлено в берлінській православній церкві при Кльостерштрасе урочисту панахиду за спокій душі бл. п. Лариси. На парастас, зорганізований спонтанно, а відправлений парохом Української Православної Громади в Берліні **о. Білецьким** в сослуженні дияконів, прибули численні представники українського громадянства, українських організацій та установ. Між приявними завважено, м. ін., пп. **Севрюка, Скоропис-Йолтуховського, полк. Зилинівського, Коваленка, ред. Кравцева, Кожевникова та інших.** — Приявні були також члени української делегації, які приїхали з Києва до Берліна, **а саме адв. Майківський і п-ні Кричевська.**

Смерть Лесі Петлюрівни викликала широкий відгук і глибокий жаль. Занедбана хвороба її легенів, що спричинила смерть єдиної доньки вождя України, якого імя оживає тепер в новій легенді по всіх наших землях, це наче символ недолі української еміграції. В далеких Пиринеях, на самоті з вірною і хворою мамою, як далекий відгомос великої української Лесі, бо на таку, як і тамта хворобу, відійшла ця дівчина до тіней Батька, за яким плаче сьогодні ціла Україна, відійшла в полумяний час німецької перемоги в Криму, куди рвалися її мрії, де хотіла знайти спасення. Смерть цієї тихої і майже невідомої Петлюрівної це водночас наче символ закінчення періоду української еміграції XX. сторіччя, закінчення доби Петлюри і входу української нації в нову фазу, фазу будування української дійсности в рамах відродженої, національної Европи. **КТВ.**

Посмертна згадка

† Інж. Ілярій Масюк

держ. надлісничий у Ярославі,

помер після короткої, важкої недуги дня **10. листопада 1941 р.** в Ярославі, у 48. році життя.

Покійний, родом із Перемишля, перебув світову війну, а повернувши з російського полону, кінчив вищі студії у Відні. Опісля, вернувшися до краю, був кілька літ без праці і щиро віддавався національній роботі, за що був кілька разів арештований та пересидів у тюрмі. Врешті добився місця лісничого в корінній Польщі, де з приводу своєї національности мусів чимало перетерпіти. З приходом німців перенісся Покійний, який завжди тужив до праці на Рідній Землі, до Ярослава, де як визначний фахівець обняв державне надлісництво. Працюючи на цьому становищі до останніх днів, Покійний мріяв про переїзд до Галичини, куди й був вгодом призначений, але де вже Йому не дозволила перебратися ненадійна смерть.

Характерний, щирий серцем і відомий зі своєї доброти та тихої праці серед народу, Покійний залишив у всіх, хто Його знав, глибокий жаль.

В. И. Ц.!

ДР. ЯРОСЛАВ РУДНИЦЬКИЙ.

Правник-лексикограф

У характеристиці пок. президента д-ра Костя Левицького, пера д-ра Лисяка, поміщеній у „Кр. Вістях", сказано, м. і., що цей заслужений син Галицької Землі працював як редактор або співробітник нашої політичної, господарської і фахової преси, як автор політичної мемуаристики та наукових творів. Щодо цього останнього, то не від речі згадатиб і про одну важливу сторінку цієї діяльности дра Костя Левицького, що лежить на межах юристики й мовознавства, про перший український правничий словник — діло його кількалітньої муравлиної й упертої праці, одну з наймаркантніших появ української спеціяльної термінології до світової війни (1914—1918).

Імпульс до тієї праці завдячував Кость Левицький тодішньому професорові української мови й літератури в Львівському Університеті дрові Омелянові Огоновському. Був це час (як розказують українські сеніори), коли відвідувати виклади рідної мови й літератури мали за обовязок не тільки студенти-„філософи", як це сьогодні, але взагалі всі слухачі університету — українці, отже й правники й медики йтд. Заохочений добрим словом Огоновського в 1881 р. рішився молодий правник по закінченні юридичних студій взятися за працю. Керували ним виключно ідейні мотиви: любов і пошана до рідної мови. „Сила рідної мови лежить у любові самого народу до цієї мови і в уживанні її на кожному місці, в кожному часі й у всіх відносинах — **бо лише той нарід має будучність, котрий любить рідну мову"** — таке писав він у передмові до першого видання свого словника, що вийшов після десятилітньої праці у 1893 р. накладом Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові п. н. „Німецько-руский словар висловів правничих і адміністраційних" з присвятою памяті О. Огоновського.

Першу правничу німецько-українську термінологію опрацьовано ще 1851 р., коли то заходами української термінологічної комісії: Якова Головацького, Григора Шашкевича і Юліяна Вислобоцького видано окремим зшитком працю на цю тему п. наг.:

„Juridisch-politische Terminologie für die slavischen Sprachen Österreichs. Von der Kommission für slawische juridisch-politische Terminologie. Deutsch-ruthenische Separat-Ausgabe. Wien 1851.

Через сорок літ ця термінологія постарілася й заходила потреба видати нову працю. Так появляється згадана вгорі книжка дра Костя Левицького. Цілих 25 літ сповняє вона свою службу на українських землях б. Австрії. Нові вимоги життя й перспективи, що їх давали 18 і 19 роки для українства склонили дра Костя Левицького приступити до другого видання свого словника. Він зладив виправлене й доповнене видання цієї праці в 1918 р. та хотів, як і перше, видати його накладом Наукового Т-ва Шевченка у Львові. Але кривавий змаг українства за Львів у листопаді та воєнні дії дальших місяців на ЗУЗ не дозволили на це. Автор використовує свій часовий побут у Відні й друкує тут цього словника. Він вийшов у 1920 р. п. н. „Німецько-український правничий словар" (друге доповнене і справлене видання).

У передмові до цього видання пише автор м. ін.: „Від половини минулого століття стала наша українська мова утверджувати своє право громадянства між мовами народів бувшої Австрії та протягом того часу перейшла вона важкі проби, поборюючи всякі супротивності у своїх і чужих. В школі і в прилюднім життю добувала собі жива, народня українська мова тут що раз то більше приступу, та як раз в тому часі, коли під царською Росією заковано уста великому українському народові. Та коли у цій світовій війні піднявся ввесь український народ і проголосив своє державне право, аби пірвати кайдани неволі, то на західній області придбані добутки культури є цими причинками до витворення української держави". Отак дивився покійний сеніор української політики на завдання і суть своєї довголітньої праці — німецько-українського правничого словника.

В хуртовині повоєнних років, що видвигнули нові життєві проблеми, перейшла й правнича термінологія свій окремий шлях. Коли ж під увагу взяти новий політичний і соціяльний, а з тим і правничий устрій третьої Німеччини, то треба ствердити, що німецько-український словник дра Костя Левицького треба б знову доповнити й справити, коли б він мав сповнювати свою функцію в практичному житті. А проте залишиться він на все точкою опори для всіх, хто цікавитиметься німецько-українською правничою термінологією, а то й загальною лексикографією. Тому праця дра Костя Левицького, що в свій час була останнім словом у цій ділянці, не стратила й посьогодні своєї вартости, як джерельної студії. Коли ж іде про історію української лексикографії, зокрема ж спеціяльного словництва, то німецько-український словник дра Костя Левицького останеться завсіди одним із найцікавіших та найцінніших творів старшої галицької генерації, твором, якого появу обумовила велика пошана й любов до рідної мови його автора.

Зразковий большевицький письменник

Це парадокс. Нащадок старого аристократичного роду, гр. Олексій Толстой — один з передових комуністичних письменників, обкаджений автор роману „Петро Первий", що мав безліч видань з міліонним тиражем, орденоносець найвищого большевицького ордеру Леніна, особистий, щирий приятель Сталіна.

Такі парадокси тільки в Росії можливі. „Моя сімя — говорив раз товариш-граф на підпитку — потерпіла дві аварії (катастрофи): першою була жовтнева революція, коли ми — рід Толстих — втратили родові маєтності; друга — це закон, що касує авторські гонорарі за кожну виставу песи, або висвітлювання фільми, признаючи авторові тільки одноразовий гонорар. Від цієї аварії потерпів я найбільше, бо відтоді я трачу рік-річно мільйони".

Ці слова — це мабуть найвлучніша характеристика тов. Олексія Толстого, типового літературного ґенґстера.

Весною 1941 р. тов. Олексій між іншими щасливими отримав Сталінську літературну премію у висоті 100.000 карбованців — таки за відомого „Петра Першого". Розповідали, що на руку не дістав він ні копійки, бо всю премію зафантували йому за борги титулом прибуткового податку за 10 місяців, який оцінили на суму 120.000 карб Іншими словами — товариш граф за час десяти місяців мав, як пролетарський письменник, заробітку 200.000 карб. Хіба не варто пожертвувати своїм титулом і привілеями касти та зробитися зразковим пролетарським письменником? Тимпаче, що компроміс не був такий болючий, бо товариш граф прославив царя Петра І. як геніяльного будівника „єдиної - неделімої" і дав змогу большевикам поставити його на недостали предтечі сьогоднішньої „єдиної-неділімої", тобто СССР, сцементованого кровю мільйонів.

Товариш-граф — людина при чарці нічого собі. Вміє їсти й пити за пятьох, любить ладан, а як ніхто не має охоти кадити, він вміє товаришів спонукати до цього; любить сам счаста „пити бокал" і говорити — звичайно про свою дружбу з тов. Сталіном; вміє здорово лаятись, як „годиться" графові, а тоді не забуває шпурляти, чим попало: ножем, вилкою, а то й шклянкою; любить і провокувати сірих письменників.

— Скажіть, пожалуйста, — поставив він при одній нагоді (бенкет, влаштований організацією львівських письменників в його честь) — чому ви, українці, не любите Гоголя? По моєму, найбільші два поети світа — це Пушкін і Гоголь. І ми, рускі, любимо Гоголя нарівні з Пушкіном. Чому ви Гоголя не любите?

Всі гей води в рот набрали. І хто був би насмілився правду сказати? Таж це був би був вияв найяскравішого націоналізму, та ще й націоналізму українського.

Свій запит Толстой повторив двічі чи тричі; ми всі мовчали.

— Так скажи ти, тов. Панч, (звернувся московський патріот до нашого голови) чому це так?

Панч був хитрий не менше товариша графа. — Ви — сказав він — любите Гоголя як маляря чудової української природи, бо ваша природа негарна, а ви влюблені в красу нашого пейсажу; ми — цей пейсаж маємо завсіди перед очима, і нам у Гоголя мало самого пейсажу; ми хотіли б найти в його творчості наших людей — а їх у Гоголя мало, а сучасних людей немає цілком.

Товариш граф зробив гримасу незадоволеного. Щоб його заспокоїти, вирвався з поясненнями один з наших галицьких комуністів.

— Я вам скажу, в чім діло. Гоголя не любить тільки наша націоналістична наволоч; ми, комуністи українські, любимо його нарівні з вами, рускими; любимо так, як рідного нам Пушкіна.

Не дуже приємно було нам брати участь у бенкетах (а їх було аж три), влаштованих на честь гостя, що з Москви, мабуть просто з Кремля, „знадився" до нас, галицьких письменників, що „юре кадуко" опинилися ненадійно під „теплим крилом" партії. А все ж таки не кожному поталанило брати участь в таких небуденних святах; більшість тільки крізь відхилені двері прислухувалась до вигуків бенкетуючих, що разу-раз, з чарками в руках, горлали: ура! О, бо пролетарські бенкети дуже гучні та гомінкі; даром їсти й пити не дістанеш...

Не дивлячись на те, що Толстой намагався бути 100-відсотковим большевиком, із своєї графської шкури він ніяк не міг вилізти. З ними поводився зневажливо, не цікавився тим, що хто писав, зате ні на хвилину не сумнівався, що всі ми знаємо його творчість до всіх дрібниць. Бо і якже мголо бути інакше? Україну він знав тільки як географічне поняття і дивно йому було, що ми не розмовляли по-російськи. Московію мабуть не любив, бо вихований у Франції, не міг зжитися з московським примітивізмом, а ще дотого пофарбованим на червоно і забрудненим жидівськими руками. І тому з таким пієтизмом ставився до царя Петра І., який ніби европеїзував боярську Московію. Ближчими були йому українці, яких він очевидно вважав тільки відміною руських. Тому і дружину (не знати, котру вже з черги) мав молоду, симпатичну — цілком обмосковлену — українку.

Розповідали, що дома мав він давнього льокая, з часів дореволюційних. І, коли який гість спитався, чи дома товариш Олексій, він наперед обкинув гостя зневажливим поглядом, перейшовся сюди й туди, розгорнув свою довжезну бороду і аж тоді вицідив:

— Да, єво сіятельство дома.

І уявити собі взаємини таких двох пролетарських письменників, як Максим Горкій і Ол. Толстой!

І цікаво, котрий з тих письменників партії большевиків був симпатичніший... Це тільки певне, що в помешканні Горкого постійно вартував представник НКВД.

П. К.

З НОВИХ ВИДАНЬ

КОРОТКА ГРАМАТИКА НІМЕЦЬКОЇ МОВИ. Опрацювала Ганна Наконечна. 1941. Отто Гаррасовіц — Ляйпціґ. Стор. 28, мала 8°. — Kurze deutsche Grammatik für Ukrainer.

Не диво, що від двох років, коли ми найближче зустрінулись із німецькою культурою та мовою і коли й практичне життя домагається, щоб докладніше пізнавати німецьку мову та її вивчати, зросло в нас зацікавлення до цієї мови. Не нове це явище, бо й за австрійських часів німецька мова була нам потрібна і українці найбільш з-поміж чужих мов знали її та вчились, тому теж у нас найбільще словників німецької мови (до війни: О. Партицького, О. Поповича, В. Кміцикевича, В. Калиновича). А все таки, як на теперішні часи, в нас рішуче замало і словників і самоучків до німецької мови (4 словники, з цього два спеціяльні і 3 самовчителі, здебільш видані накладнею О. Гаррасовіца в Ляйпціґу).

Ця сама накладня видала тепер і першу в нас коротку граматику німецької мови по-українськи.

Ця граматика подає в загальному нарисі все те, що находиться в кожній граматиці, себто в першу чергу відміни, але виходячи з практичних потреб читача чи учня, бере на увагу найважніші й найнеобхідніші речі, а крім цього дає дещо нове. Головні її частини — це відміни іменників (стор. 16—22) і дієслів (31—55), коротко про відміну прикметників та займенників і перелік числівників, погляд на невідмінні частини мови й найважніші речі зі складні (лад слів, вживання можливого способу), далі дещо з німецького правопису, а наприкінці перегляд німецької, латинської та української граматичної термінології й важніші німецькі звороти.

Граматика Г. Наконечної, авторки німецько-українського словника, зладжена в новітній спосіб і відповідає вимогам сучасної німецької літературної мови. Авторка подає все в короткій та ядерній формі, обмежуючись до найважніших речей, бо в теперішньому часі важко видати більшу книжку, а до цього ще й дешеву. Може завеликий спис дієслів сильної відміни, що належать радше до словника, а в частині складні брак коротких правил чи вказівок про побічні речення, нема теж окремої відміни модальних дієслів та прикладів на їх уживання чи складню, тільки вичислено їх у спільній табличці. Але це не є суттєві недостачі, бо авторка не призначує своєї граматики для школи, а для загального вжитку. Автім скільки в кожній шкільній чи більшій граматиці зайвого перевантаження, великої кількости вийнятків, дрібничок, заввагь, що в практиці мало або й зовсім непотрібні, хіба для окремих випадків. В українській граматичній термінології знаходимо деякі нові терміни, здебільш удатні, а в лексиці деякі новотвори й вислови, подібні до вживаних у підручнику української мови для німців д-ра Я. Рудницького. Видання книжки дбайливе, друкарських помилок мало, зовнішня форма добра.

Не беручись оцінювати цю цікаву граматику зі становища ґерманіста, все таки завважу, що вона в нас дуже потрібна, в першу чергу для загалу, хоч певно прийме її радо й українська школа, головно нижчі кляси гімназії та семинарії (і фахові школи), а частинно й вищі кляси користатимуть із неї для повторення й пригадки зразків відмін і важних складневих вказівок.

Д-р Є. Грицак.

Підводний човен затонив 3 британські кораблі на Атлантику

БЕРЛІН. Военний кореспондент Арнольд Прокоп змалював затоплення 3-ох великих британських кораблів на Атлантику впродовж 32-ох хвилин. Ці вантажні кораблі походили з одного конвою, який німецькі підводні човни розігнали. Ті кораблі їхали під охороною одної корвети в напрямі просто на німецький підводний човен. „Чудесно зарисовуються чорні тіні. Саме місяць освічує вантажні кораблі — дуже добре для нас. — Торпеда летить — подають з радевої каюти. Велика вказівка годинника скаче з риски на риску. Аж ось величезна детонація. Вантажний корабель миттю перевертається на бік. Наша торпеда мусіла йому вирвати страшну діру просто під водною лінією. Дивним дивом два дальші вантажні кораблі втримують первісний напрям. Тільки корвета скручує. Другий стріл іде попри них. Нові уставлювання, нове мірення. Третя рура, стріл. Страшний тріск і чути вибух. Полумя сягає сотки метрів високо до неба, освічує дивно хапчиве море криваво-червоною краскою. Третій вантажний корабель пробував сам один втекти. В найскорішій їзді кидається він дико сюди й туди. Але ми скоріші. Торпедний старшина тисне маленький ґузик. Кілька хвилин опісля тоне також і останній корабель в мовчазному Атлянтику".

СОВІТИ ПРИЗНАЮТЬСЯ, ЩО НІМЦІ ПРОЛОМАЛИ ЛІНІЮ ТУЛА-ВОЛОКОЛАМСЬК.

АНКАРА. — Урядова совітська агенція Тасс подала на основі совітських боевих звідомлень в четвер в полудне, що німці проломали лінію Тула-Волоколамськ. Волоколамськ лежить на південний захід від Москви, Тула — точно на південь від совітської столиці.

Заопікуватись полоненими

Широкою течією вертаються українці-полонені до рідних хат. Ідуть — хоч і останками сил — але з радісними обличчями, з надією в серці. Їм нічого мороз і голод. Їх жене до своїх якась вища сила, вища і міцніша за мороз і голод.

В наших містах і містечках на перехрестях шляхів часто побачите їх. Зупиняються. Зупиняються, щоб поспитати, куди їм іти. Перший стрічний може і не знає, та зупиниться, щось скаже. Те саме другий, третій. Часом біля такого полоненого збереться навіть цілий гурток прохожих. Кожний хотів би зі щирого серця якось допомогти полоненому, радить, куди йому йти, куди ближче, куди краща дорога. Ніхто йому не відмовить відповіди...

В тому то й річ. Здавалось би, що це дрібна, маловажна справа: показати дорогу. Але багато людей і самі не знають, куди то йти б до такої, чи іншої місцевости. Та вони надто добрі, щоб відмовити відповіди...

І от з такої „дрібнички" виростає ціла проблема. Я сам бачив полонених, що з Перемишля вертались до Дрогобиччини через Львів і Стрий, або з Миколаєва над Чорним Морем до Станиславівщини через Рівне, Броди і Львів.

Таких прикладів можна б напевно подати дуже багато. Здається, не треба додавати, що значить для перетомленого, виснаженого й виголодженого полоненого зайва сотня кілометрів. Коли не всі, то напевно десто з них відбуває здорово оцих зайвих сто чи двісті кілометрів пройдених у морозі, під посвист діймаючого східнього вітру.

Тимто ті, що організують поворот полонених до дому, повинні подбати і про добру інформацію. В кожнім осередку Червоного Хреста повинна бути добра мапа України і хтось, хто міг би точно зміряти на ній віддалі. Полоненому треба написати на карточці всі важніші місцевості, через які він має переходити, в такій черзі, як вони лежать на його дорозі. Тоді не буде такого, щоб люди навіть найліпшої волі — несвідомо шкодили полоненим, замість їм помагати. **Є. Ю. П.**

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

З ЖИТТЯ В ПЕРЕМИШЛІ.

Преосв. Григорій Лакота вернувся до Перемишля.

Минулого тижня вернувся до Перемишля Преосв. Григорій Лакота, покидаючи своє дотеперішнє резиденційне місто — Ярослав. Із Преосв. Григорієм вернувся також і о. крил. Іван Качмар, дотеперішній канцлер єпископа Кир Григорія Лакоти. Преосв. Григорій займатиме своє давніше становище помічника єпископа.

Смерть молодого громадянина.

15 листопада помер в Перемишлі в 31 році життя один із найсвідоміших молодих громадян бл. п. Володимир Данилко. Покійний був діяльним членом усіх ураїнських установ і вславився як добрий співак. Його голос знали не лише в Перемишлі, але й в околиці та цілому повіті. Похорон відбувся 17. листопада. **В. Й. П.**

Великий голод шкільної книжки.

В Перемишлі, як вузловому місті між Галичиною та іншими областями, завважується великий голод шкільних книжок. Великі маси учителів зїзджаються тут із найдальших околиць по книжки, але Українська Книгарня, при вул. Францішканській 13, яка заступає Українське Видавництво у Кракові, не може вповні вдоволити їхніх бажань, бо під сьогоднішню пору в Кракові вже майже всі шкільні книжки вичерпані, а у Львові ще не всі видруковані. Оттак мусів запанувати у Перемишлі застій у книгарському русі, коли мова про шкільні підручники.

Сян замерз.

Сильні морози в Перемишлі спричинили те, що Сян 13. листопада вкрився ледом. 13. листопада мороз досяг 15 ст., 14 — 17 ст., 15 — 10 ст., 16 — 7 ст. і 5 ст. Від 15 листопада мороз почав меншати. Крім цього 13 і 14. був дуже холодний вітер, але з з хвилиною, коли мороз почав меншати, то й вітер заспокоївся. Без огляду на такі важкі умовини не припинили будову залізного мосту на Сяні.

УКРАЇНСЬКА МОЛОДЬ МАЄ СВІЙ ДІМ.

Українська молодь дістала в Криниці на власність гарну 3-поверхову віллю „Меран", з люксусовим уладженням. Вже не треба буде винаймати, просити й тратити дорогого часу на всі звязані з тим роботи, але всецілo буде можна присвятити цей час вихованню та вишколові молоді.

Так, українська молодь має своє пристановище. Вона тут почувається свобідно й спокійно може присвятити час праці та науці.

Кожного напевно цікавитиме те, в який спосіб відбулася офіційна передача будинку з рук представників влади.

Було це в неділю 9. 11. ц. р. Учасники, хоча ще не було офіційного відкриття табору, діють згідно з програмою, яку наказав провідник табору. Після Служби Божої, що її відправив Апостольський Адміністратор Лемківщини, о. Малиновський в селі Криниці, учасники вернулися до табору, та приготовили й прикрасили салю на відкриття таборового курсу та прийняття.

В год. 15.45 відбулося офіційне відкриття табору. Учасники курсу станули лавою у збірці. Роєвий І. роя, а заразом дижурний того дня, друг Мандрик Іван, здає звіт обозному — сотн. Целевичеві, обозний — провідникові табору — проф. Антоновичеві, проф. — керманичеві Відділу Опіки над Молоддю й Родиною інж. Татомирові. Інж. Татомир передає табор в руки провідника й звертається до учасників із закликом до послуху, дисципліни, витривалости та терпеливости. Провідник відчитав святочний наказ про відкриття табору та обовязки всіх його учасників. На тому закінчилася перша частина свята й відразу почалася друга.

На салю входять представники влади й запрошені гості. Їх вітає керманич Відділу та коротко зясовує учасникам ціль тих святочних сходин.

Слово перебирає представник влади п. Гайнріх, який звертається до учасників табору, щоби вони працювали над собою для добра своєї батьківщини, щоб затіснювали українсько-німецьку дружбу та закінчив побажанням всього добра. Опісля представник уряду Ген. Губернатора, п. Вайраух іменем німецької влади передає віллю „Меран" у руки представників УЦК. Черговий представник німецької влади, п. штадткомісар Наве, в кількох словах погратулював та побажав УЦК успіхів в праці, крім того сказав. щоби у всяких потребах звертатися до нього.

За передачу дому, гратуляції та побажання подякував представникам німецької влади представник УЦК, керманич Культурно-Освітнього Відділу, п. Кушнір, і запевнив, що ми те все цінимо і відповідно використаємо. Учасники грімко та зі щирого серця відспівали пісню „О Україно, о люба Ненько" та нею якби відповіли Проводові, що праця над ними не піде надармо. Офіційна частина того, такого важного для усіх свята, скінчилася і опісля відбулося святочне приняття представників влади, У. Ц. К. та учасників. Витворилася приємна атмосфера, залунали пісні, поплила приємна розмова. В год. 7 ввечері гості відійшли, а табор перейшов до нормального, твердого таборового життя.

ТАБОР У КРИНИЦІ.

Вишкільним табором провідників та референтів Куренів Молоді у Криниці зацікавилося дуже багато молодих людей, що хотіли би працювати в цій ділянці. Кожний УДК чи Делегатура зголосили та вислали своїх кандидатів, які прибули до Криниці до 9 листопада.

Учасники зразу взялися до роботи й помогли проводові впорядкувати гарну віллю „Меран", в якій примістився табор.

Всіх учасників є 28. Зустрічаємо тут хлопців з Горлиць, Сянока, Ярослава, Лежайська та Перемишля. Усі в віці приблизно від 19 — 25 літ. Між ними є кількох студентів, гімназийних учнів, кооператорів, ремісників та в більшості селян. Учасники поділені на рої. Кожний рій має щодень дижур та дбає про порядок в таборі. Цілий день поділений відповідно пляном праці і зайняття відбуваються згідно з ним. Треба зазначити, що зайняття незвичайно цікаві та дуже часто переплітані прогульками. Отже: гутірки з національно-суспільного виховання, історія тіловиховання, як зорганізувати табори-курси, легкоатлетика, бокс, мандрівництво, руханка й узагалі різного роду спорти; спів, кооперація і т. п.

Відділ Опіки над Молоддю та Родиною подбав про те, щоби викладали фахові сили та щоби наука була всестороння. І так: проф. Левицький переводить із учасниками спів; вони вивчили вже багато пісень і співають їх у походах містом або на прогульках. Йому помагає учасник табору диригент Мих. Пелешак. Інж. Хроновят викладає про кооперацію. Проф. фіз. виховання Лукіянович переводить руханку та легкоатлетику. У виховній праці над таборовиками головну ролю сповняє провідник табору проф. Антонович Адам, що переводить гутірки на різні теми та обозний табору сотн. Целевич, що переважно провадить прогульки та теренові вправи. Лекції боксу переводить інтендант табору Хроновят Мирослав.

Часті прогульки таборовиків в гори, ліси та теренові вправи на них приносять учасникам користь, здоровля, гарт та велике вдоволення.

В тому скромному інформаційному дописці годі докладно описати враження, що їх переживають учасники. Бо важко описати те, як ми щодня рано в год. 6-ій тільки у штанятах, сорочинках і светерках вибігаємо перед дім, коли все залите місячним світлом, якого проміння осріблює покриті снігом гори, та те, як ми біжимо гусаком у тій, ще нічній тиші навпростець горбком, полем, перескакуємо рівчак і вертаємо розрухані, свіжі до табору, щоб перевести ранню руханку. Тяжко описати цю радість, що ми таки можемо вправляти впоряд або вчитися теренознавства. Думаю, що для кожного буде зрозуміле наше вдоволення, з яким вертаємося з піснею на устах, у маршовій колоні, до табору, перебувши прогульку в чудову криницьку околицю, з її горами, сосновими лісами та чистим гірським повітрям.

Що таборове життя має свою приману й чар, та приносить величезні користі знають про те всі, що його перебули давніше в Пластах або інших організаціях, або ті, що його перебувають тепер. І не один милий та цікавий спомин приходить у вільних від занять хвилинах про те, як там на таборі ми разом жили, мандрували, співали, жартували, вправляли. І не одному напевно, коли собі це пригадає, прийде охота, щоби ще хоч раз такий табор відбути, щоби набрати нових вражінь, спочинку духа та нової сили до дальшої тяжкої та відповідальної праці.

Учасник **І. М.**

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ЛИСТОПАД.

23. Неділя — 24. по Зісл. св. Духа
24. Понеділок — Мч. Міни, Вікт.

— ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІХ ЗАМОВЛЯЮЧИХ У НАС КНИЖКИ, що покищо ДО ГАЛИЧИНИ не можемо книжок висилати, бо пачок до Галичини пошта ще не приймає. Усі такі замовлення просимо спрямовувати на адресу: „КНИГОТОРГ", ЛЬВІВ, вул. Чарнецького ч. 12.

„Українське Видавництво".

— ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІХ П. Т. УЧИТЕЛІВ, що ні денників ні програм навчання на складі не маємо і тому просимо їх у нас не замовляти.

„Українське Видавництво".

— Відомий український вчений, б. голова Наукового Товариства ім. Т. Шевченка у Львові, проф. д-р ІВАН РАКОВСЬКИЙ говоритиме в неділю 23. XI. В ГОД. 18-ІЙ в домівці УОТ при Адольф-Гітлерпляц ч. 12, III. пов. „ПРО ПОХОДЖЕННЯ УКРАЇНЦІВ". Управа просить точно прибути.

— ПАНАХИДА ЗА ДУШУ БЛ. П. Д-РА КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО. Український Допомоговий Комітет у Кракові повідомляє, що в неділю, дня 23. листопада в год. 12.45 відправиться в греко-катол. церкві у Кракові, при вул. Вісьльній 11, Панахиду за спокій душі Голови Української Національної Ради у Львові д-ра Костя Левицького.

— БІБЛІОТЕКА НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА у Львові звертається до всіх видавництв, редакцій та авторів і приватних жертводавців збирати й передавати свої видавництва, що появились за межами Східньої Галичини від серпня 1939 р., або просто на адресу бібліотеки (Львів, вул. Чарнецького 24), або за посередництвом Музею Визвольної Боротьби України у Празі (Прага-Нусле, Гутенштейнська 6) та „Українського Видавництва у Кракові (Краків, Райхсштр. 34), зазначуючи, що це для бібліотеки НТШ.

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ зложили (в золотих): Дубицький Ю., збірка в Дембіци 38.50, збірка в парохії Хміль 16.50, Рибак Софія, Шиперки 25, Турка А. 5, Погорецький М., Люблин 100, Куріївна П., Збиднів 5, Юкіш М., Блеккенштадт 2.50, Зарівка А., Клеблях 10, д-р Миколаєвич, Бравншвайґ 20, Балтарович, Хемніц 10, Конюба, Ошетц 24.

ГЕНЕРАЛ ВЕЙҐАН ВІДІЙШОВ В СТАН СПОЧИНКУ.

ВІШІ. Як повідомили урядово в 8-ій годині ввечір в четвер, генеральний відпоручник французького уряду в Африці, ген. Вейґан, відійшов у стан спочинку. Чергове урядове повідомлення каже, що становище генерального відпоручника французького уряду в Африці ліквідують, та що його заступатиме генеральний секретаріят, порядкований безпосередно під-президентурі. — Його осідок буде в Альжирі. Колишнього співробітника ген. Вейґана, віцеадмірала Фенара, призначили генеральним секретаром. Декретом, опублікованим у французькому вістнику законів, створено у французькій Африці головне командування для північної Африки, яке доручено дотеперішньому вождові сухопутніх військ у Марокко ген. Жінові, та надкомісаріят для французької західньої Африки, яким кермуватиме дотеперішній начальний вожд сухопутніх військ у франц. зах. Африці, ген. Барро.

Листування Адміністрації

Вп. Іван Богдан, Кадзідло: Гроші 7 РМ. одержали. Передплата „К. В."-щоденника вирівняна по день 20. 9. 1941.

Вп. Демкуч Андрій, Вальтерсгавзен: 12 зол. одержали. Передплата „К. В."-щоденника вирівняна по день 5. 12. 1941.

Вп. Мартинюк Мих., Ґрайфенгаґен: 12 зол. одержали. Часопис шлемо дальше. Передплата вирівняна по день 5. 11. 1941.

Вп. Зайцев Ар., Айслебен: Передплата „К. В."-щоденника і „Іл. В." вирівняна по кінець 1941 р.

Вп. Бута М., Ґрітайнен: „К. В."-щоденник є заплачений по кінець серпня, тижневик і „Дорога" по кінець грудня 1941 р., за „Малі Друзі" по кінець року 1941 р. треба ще надіслати 0.40 зол. Адресу справили.

Вп. Грицак Т., Нойштедтель: Гроші одержали. Передплата щоденника вирівнана по день 20. 11. 1941.

Вп. Савонік Петро, Келлен: Пошта на Волинь покищо ще не наладнана. Якщо наладнається, повідомимо в часописі.

Шпиталь, Сянік: Вплати: 11. 9. — 3.50 зол., ПКО 211 — 10 зол., 10. 5. — 6 зол., ПКО 33 — 11,75 зол., ПКО 78 — 10.20 зол., 15. 8. — 22.50 зол. Часопис висилаємо від 15. 9. 1940.

Вп. Турко Андрій, Новий Торг: Заплачено до 30. 9. 1941.

Вп. Даннлович Любомир, Краків: Заплачено до 30. 9. 1941.

Кооператива, Микулин: Передплату числимо від 15. 5., а не від 15. 6. У Вас помилка.

Поліція, Крампна: Заплачено до 25. 11. 1941.

Вп. Лозинський Дмитро, Ліманова: Заплачено до 30. 9. 1941.

Вп. Федорик Йосафат, Городло: Заплачено до 15. 11. 1941.

Вп. Д-р Ерденберґер Р., Ґляйвіц: Передплата „К. В."-щоденника вирівняна по кінець вересня 1941 р.

Вп. Заліський Дм., Маріензее: Вплати годяться. Передплата щоденника вирівняна по день 20. січня 1942 р.

Вп. Юзьвяк А., Ліцманштадт: Передплата щоденника вирівняна по кінець березня 1942 р.

КОРОТКІ ВІСТКИ

*** Пятиденне** окреме засідання японського парляменту закінчилося в четвер після поладнання всіх питань, що стояли на денному порядку. Засідання палати послів пересунені. Сенат закриють у пятницю ранком зі звичайним церемоніялом.

*** В останній день** надзвичайної сесії парляменту поладнано всі питання, які були на порядку дня. Пороблено різні зарядження, які змагають до того, щоби забезпечити становище Японії у війні на всякий випадок.

*** Генеральний** делегат французького уряду для окупованої Франції, посол де Брінон, що прибув — як вже ми подали — в четвер рано до Віші, відїхав у четвер пополудні знову до Парижа. Де Брінон мав, як подають урядово, довшу розмову з віцепрезидентом адміралом Дарляном і був у четвер вполудне гостем голови французької держави.

*** Постійний** генеральний секретаріят, створений на місце генерального делеґата для французької Африки, буде підпорядкований безпосередньо заступникові президента міністрів, адміралові Дарлянові. Осідок генерального секретаріяту буде в Африці. Як вже подано, генеральним секретарем іменовано колишнього співробітника генерала Вейґана, віцеадмірала Фенара.

*** Ціла фінська преса** поміщує звіт про нові подробиці, які торкаються тайної роботи Комінтерну в Фінляндії. У звіті подають деякі напрямні Комінтерну з Москви, з яких виходить, що Москві залежало передусім на тому, щоби вести розкладову роботу за фронтом. З цього звіту виходить небезпека темного ділання Комінтерну для Фінляндії саме в теперішній війні, коли б увага краю була менша.

*** Японське** міністерство закорд. справ подало в четвер до відома, що доручило японському послові в Панамі, Катсумі Огно знову протестувати в Панамі. Уряд Панами ні не відповів дотепер на протест із 8. 11. з приводу ворожих Японії заряджень, ані не злагіднив своєї поведінки супроти японців, що живуть у Панамі. Японські торговці, що давнішими роками законно імігрували до Панами, вже не дістають ніякого дозволу виконувати свою діяльність. Японські засоби зброї сконфіскували і дотепер їх не видали.

*** Як урядово подають** із Сінґапуру, в четвер прибула до цього міста поважна кількість нових австралійських військ. Вони складаються зі змінень та запасу для австралійських континґентів, що вже є в Сінґапурі, з технічного і летунського персоналу та з ґрупи сестер Червоного Хреста, які виконуватимуть службу в урядах австралійських військ.

*** Радіо** Тегеран повідомляє, що шведський посол у Терегані покине в найближчому тижні іранську столицю, щоб остаточно повернутися до своєї батьківщини.

*** Із Солуня** повідомляють, що анґлійці арештували бейрутського муфтія.

*** В дальшій черзі** своїх заряджень в Іраку, анґлійська військова влада поставила домагання до іракського уряду обезброїти іракську армію. І так мала б іракська армія м. і. не мати зовсім змоторизованих частин, а чисельна кількість армії мала б бути зменшена. Іракський уряд погодився виконати домагання.

*** Военна** кореспондентка букарештенського часопису „Віякка" описує з Дальника, передмістя Одеси, новий приклад большевицької жорстокости: Підчас 2-місячної облоги міста большевики заборонили населенню цього передмістя втікати до міста, щоб серед міського населення не викликувати паніки. Девять тижнів жили жінки, діти й старці передмістя безупину в безпосередній небезпеці граду куль, гранат і бомб. В розпуці люди ховалися в глибоко положені під землею ледівні і всі їх мешканці виглядають тепер як живі трупи. В Татарці одна жінка мусіла перебути в одній пивниці 8 днів разом із трупом своєї дитини, бо покинути її заборонили під карою смерти.

КУТОК МОВИ

В, У, УВ, УВІ

Правила милозвучности обовязують у нас і в справі вживання „в" та „у". Коли пишу: „обовязують у нас", то мушу поставити „у", бо попереднє слово кінчиться на дві приголосівки, а наступне зачинається на приголосівку. Тимбільше треба ставити „у", коли одно слово кінчиться, а друге зачинається на дві, чи більше приголосівок: „зміст у книжці", „злість у грудях". Так само вживаємо „у" між двома приголосівками — особливо, коли слово перед „у" кінчиться на „в": „я був у Перемишлі", „я ходив у місто". „В" вживаємо завсіди, коли воно стоїть між двома голосівками: „вона була в Америці", „влетіла муха в око" і т. д. Так само, коли „в" стоїть за голосівкою, а перед приголосівкою: „війна в Сербії". Перед двома приголосівками: „Побіда в Греції", „шкода в Зборові", чи перед трьома: „була в Стрільцях", „діра в стрісі" і т. п. — можна поставити „в" або „у".

В деяких випадках, коли одно слово кінчиться на приголосівку, чи навіть дві, а друге зачинається голосівкою: „я був в Америці", „слухняність в армії", дехто з наших мовознавців пропонує форму „ув" — себто було б: „я був ув Америці", „слухняність ув армії. Ця форма покищо не дуже прийнялася.

Форма „уві" ще рідша як „ув" і приходить хіба для ритміки в пісні, чи поезії: „він уві сні прийшов до мене", „уві Львові на базарі" і т. п.

Правило милозвучности в уживанні „в" і „у" відноситься не тільки до прийменника. Воно обовязує (хоч не завсіди та в далеко меншій мірі) і в іменниках, прикметниках, чи дієсловах. Наприклад: ужиток і вжиток, убрання і вбрання, упавший і впавший, удавати і вдавати. Як уже з наведених прикладів видно, справа вживання „у" чи „в" на початку слова відноситься в першу чергу і майже виключно до дієслів, до дієслівних іменників та до дієприкметників. „Удатися" і „вдатися", „удатний" і „вдатний", „удавання" і „вдавання" (це від удавати), але вже „вдача" й „удача" — ні, б ощо іншого „вдача", а що іншого „удача". Так само не можна сказати „встрій" зам. „устрій", „влад" зам. „улад", „вспіх" зам. „успіх", „вправа" зам. „управа".

А вже в ніякому разі не вживати в прозі, а вистерігатися, як вогню, в поезії — слова: „Вкраїна" зам. „Україна". Коли хтось буде доказувати, що „Вкраїна" існує в Шевченка, то це не є ніякий стійний доказ. Чи одно подибуємо в старших письменників таке, яке нині не має права громадянства?! Коли можна чи треба писати для милозвучности „Вкраїна", то чому не писати „Враль" зам. „Ураль", „Вгорщина" зам. „Угорщина", „Враґвай" зам. „Ураґвай".

ЩЕ ПРО І, Й, ТА

В однім з кутків мови я займався справою злучки „і", „й" і „та". Дехто з читачів звернувся до мене з закидом, що я не вичерпав якслід теми. Признаюся до гріха, але я зазначив на кінці уступу, що мої завваги не є повні. Щоб їх доповнити ще кількома завваґами, додам:

1. Не вважаю за доцільне вживати в букварях чи початкових читанках злучки „й" зам. „і" чи „та". Дитина, яка читає з трудом склади, не дасть собі з тим „й" ради.

2. Тому, що „та" має в нас іще друге значіння, а іменно „але", дехто хибно дає перед „та" в значінні „і" запинку, напр.: „Івась, Микола, та Петро".

Виходячи з засади вживання „і" чи „й", почали в нас уживати: „йменник", „йменння", „Иван". Мені здається, що цього робити не слід, бо, послідовно беручи, мусіли б ми писати „Исус", Игор (Ігор), Исаак, Ирина і т. п. Очевидно, в деяких випадках (у поезії, в говірках, чи для ритміки мови) можна допустити „Слава Исусу", „на Ивана на Купала", чи як там, але не треба робити з цього правописного правила, скоріше дуже рідкий правописний виняток.

Іменники на „і" можна писати через „й", коли вони мають якийсь приросток: „прийменник", „найменння" і т. і.

Р. Купчинський.

Затемнення помешкань на терені Ген. Губернаторства обовязує від год. 16.55 до год. 7.50.

Еспанський голос про англіканську церкву

МАДРИД — Часопис Інформасіонес" в числі з понеділка обговорює англіканську церкву, як політичний інструмент англійського уряду. Ця англійська державна церква, каже часопис, відкриває англійцям очі тільки на їх хвилеві завдання. Ще рік тому англіканські священики говорили про большевиків, як про вбивників, підпалячів і безбожників. Тепер те саме духовенство веде похід за большевизмом і просить вірних, щоб вони підтримували червоних молитвами та матеріяльними засобами. Англійські часописи грають на таксамо. Ця англіканська церква грішить, коли наказує молитися за безбожників, але її духовенство — це організація державних урядовців, які оправдуються не перед церковним авторитетом, а перед урядом. Премієр призначує епископів, дає їм місце у сенаті, де вони дістають і кожночасні завдання, як ось тепер напр. боронити комунізму. Так то архиепископ з Кентербері може вважати, закінчує „Інформасіонес", большевиків справжніми хрестіянськими братами. Англіканізм демаскує себе і доказує, що він ніяка релігія, а політичний інструмент в найповнішому змислі того слова.

—o—

Промова д-ра Маскарена з нагоди пятиліття португальського леґіону

ЛІЗАБОН. — У рямках свята з нагоди пятиліття португальського Леґіону д-р Доміньо Маскарена виголосив в португальському радіо промову, а темою було речення: „Леґіон був потрібний, щоб його ніколи не потребували". Д-р Маскарена заявив м. і.: „Леґіонер зобовязався поборювати комунізм на всіх ділянках і від цього зобовязання не звільнює його те, що комуністичне полумя не палахкотить уже під нашими дверима. Не звільнює його і те, що дехто в добрій вірі, або й ні, думає, що це полумя горить тепер синьо, або жовто, а тим менш те, що Совітський Союз лежить з виломаними кіхтями в останніх судорогах і нацькований невблаганим та мстивим ворогом, кривавить тисячами ран. Навіть якби московська гидра була смертельно поцілена, то наша увага у відношенні до комунізму не повинна послабнути. Ця потвора змогла так заразити світ, що й після її знищення лихо може тривати далі. Комунізм це великий двигун російського імперіялізму, але крім того він є ще щось більше. Це доктрина, яка вистарчає сама собі, яка сама з себе живе і навіть тоді може наробити шкід, що їх годі буде вирівняти, коли Росія побачить, що її імперіялістичні сни розвіялися".

ЗНАМЕННА ЗАБОРОНА.

НЮ ЙОРК. — Морякам американської фльоти заборонено, згідно зі звідомленням міністра фльоти Кноха, під загрозою кари, подавати в листах до своєї рідні щонебудь про переживання в часі їзди на американських воєнних кораблях. Привід до тих заряджень дало те, що в американській пресі поміщено після інцідентів з нищильниками, як „Ґрієр" та іншими — листи моряків до родин, в яких підкреслено агресивну ролю американських воєнних кораблів.

ЖЕРТВУЮЧИ НА СТУДЕНТСЬКИЙ ФОНД — ПОМАГАЄШ НАЦІЇ!

Жертви на Фонд Українського Студента: Українбанк, Краків.

ОГОЛОШЕННЯ

ПОДЯКА.

Подобалось Всевишньому покликати до себе найдорожчого нам **Ілярія Масюка** і то так нежданно та в повній Його силі віку, що ще й досі не можемо прийти до себе від цього болячого удару. Одинокою розрадою були нам у ці дні горя вияви співчуття, що їх ми з усіх боків дістали та за які оцим найщиріше дякуємо. Зокрема дякуємо о. кан. Хотинецькому, о. проф. Голинському, о. Гриневецькому і о. Журавецькому за супровід Покійного в останню дорогу та всім, що своєю участю в похоронах дали доказ своєї памяти про нашого дорогого Ілярія. Хай Їм усім Бог заплатить за щире і добре серце.

Вдова Марія Масюк
Ярослав, у листопаді 1941. і родина Мричків.

Дрібні оголошення

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередну адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол.
При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати читку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. 230
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau Reichsstrasse 34. Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei". Kommissarische Verwaltung. Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79